

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci proti obžalovanému **RNDr. P. B., CSc. a spol.** pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom dňa 5. júna 2008 odvolanie obžalovaného RNDr. P. B., CSc. a J. Š. proti rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku z 30. januára 2007, sp. zn. PK 2 Tš/2/2005 a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 napadnutý rozsudok **sa zrušuje v celom rozsahu.**

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 **sa vec vracia** Špeciálnemu súdu v Pezinku, aby ju v potrebnom rozsahu **znovu prejednal a rozhodol.**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku bol obžalovaný RNDr. P. B., CSc. uznaný za vinného z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a obžalovaný J. Š. z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Tr. zák. formou pomoci podľa

§ 10 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, na tom skutkovom základe, že

J. Š. ako sprostredkovateľ v presne nezistenom dni a čase okolo 10. januára 2004 v Bratislave v priestoroch obchodnej spoločnosti A., IČO: X. pri stretnutí s Ing. arch. P. K., nar. X., bydliskom Š., predsedom predstavenstva obchodnej spoločnosti I., IČO: X., od tohto žiadal úplatok vo výške 5 000 000 Sk (slovom päť miliónov slovenských korún) ako finančnú protislužbu pre RNDr. P. B., CSc. za to, že RNDr. P. B., CSc. v postavení starostu Mestskej časti B. – R. vydá súhlasné záväzné stanovisko k investičnej činnosti podľa § 4 ods. 3 písm. d/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení ako aj článku 6 ods. 2 písm. d/ Štatútu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy vo veci rekonštrukcie budovy V. a návrhu na umiestnenie štyroch nových bytových domov v lokalite Pri vinohradoch v Rači, podanému dňa 1. októbra 2003 spoločnosťou I., na Miestny úrad B. – R., pričom J. Š. následne telefonicky sprostredkoval podporu pre stretnutie Ing. arch. P. K. s RNDr. P. B., CSc., ktoré sa uskutočnilo dňa 14. januára 2004 čase o 12.00 hod. v kancelárii starostu na Miestnom úrade B. – R., ul. K. č. 21, kde RNDr. P. B., CSc. verbálne potvrdil, že žiada vyplatenie sumy, rovnajúcej sa 5% z predpokladaného zisku 100 miliónov Sk spoločnosti I., a.s.

Podľa § 160a ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 bol za to obžalovanému RNDr. P. B., CSc. uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a obžalovanému J. Š. vo výmere 4 (štyri)/ roky a 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 boli obaja na výkon trestu odňatia slobody zaradení do prvej nápravno-výchovnej skupiny.

Obžalovanému RNDr. P. B., CSc. bol zároveň, podľa § 53 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, uložený aj peňažný trest vo výmere 500 000 Sk.

Pre prípad úmyselného zmarenia tohto trestu mu bol uložený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov.

Proti tomuto rozsudku podali obaja obžalovaní v zákonom stanovenej lehote odvolania, ktoré odôvodnili aj prostredníctvom svojich obhajcov.

Obžalovaný RNDr. P. B., CSc. v písomných dôvodoch svojho odvolania predovšetkým namietol zaujatosť prokurátora ako aj členov senátu. Prokurátor by mal byť zaujatý z toho dôvodu, že počkal s podaním obžaloby až po zriadení Špeciálneho súdu, podal neúspešné trestné oznámenie na advokáta JUDr. D. I., sudca JUDr. Ján Hrubala by mal byť zaujatý vzhľadom na jeho spoluprácu s bývalým ministrom spravodlivosti a sudca Mgr. Ivan Matel sa mal pred vykonaným dokazovaním vyjadriť, že sa skutok stal. Svedka Ing. K. považoval za klamára, nakoľko tento napokon celý objekt predal za 100 miliónov Sk, teda ani nemal záujem v R. podnikat'. Súd oprel rozhodnutie o jeho vine len na jednom neserióznom svedkovi a považuje preto Špeciálny súd za nástroj na likvidáciu politicky nepohodlných ľudí.

Skutočnosť, že by mohol vydať rozhodnutie v rozpore so zákonom je len ničím nepodložená úvaha súdu. Z výpovede svedkyne Ing. arch. I. V. bolo zrejmé, že práve ona bola oprávnená vydávať záväzné stanovisko k urbanistickej štúdii či investičnej činnosti, teda ani nemohol žiadať úplatok za také rozhodnutie. Nakoľko v celom konaní nebolo preukázané, či vôbec existoval podnikateľský zámer svedka, či bola možnosť žiadať úplatok, či obžalovaný mal takú právomoc a či úplatok žiadal, navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a jeho spod obžaloby oslobodiť.

K jeho odvolaniu sa v plnom rozsahu pripojil aj spoluobžalovaný J. Š. a samostatným podaním z 11. januára 2008 adresovaným priamo odvolaciemu súdu aj brat obžalovaného Dr. P. B..

Odvolanie podané prostredníctvom obhajcov v písomných dôvodoch taktiež v úvode obsahovalo námietku voči zaujatosti celého senátu. Poukázali na tú skutočnosť, že najmä sudca JUDr. Ján Hrubala na hlavnom pojednávaní používal kapciózne a sugestívne otázky, na základe ktorých bol následne zmenený petit obžaloby tak, že bol skonštruovaný nový skutok.

Poukázali taktiež na okolnosť, že záväzné stanovisko k investičnej činnosti v obci bolo vydané primátorom hlavného mesta Slovenskej republiky až 5. mája 2004 po tom, čo bol zosúladený investičný zámer s územným plánom hlavného mesta. Svedok Ing. arch. P. K. bol agentom provokatérom, nie agentom kontrolórom, čo považujú za neústavné, podobne považujú za nepoužiteľné aj odposluchy. Taktiež spochybnili výpoveď svedka Ing. arch. P. K., ktorý pri podaní trestného oznámenia dňa 16. januára 2004 nehovoril o korupčnom správaní sa obžalovaného RNDr. P. B., CSc. ku ktorému malo dôjsť 14. januára 2004, ale až neskôr vo svojej výpovedi.

K dôvodom odvolania pripojili sťažnosti podané na Európskom súde pre ľudské práva a na Ústavný súd Slovenskej republiky.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa k uvedeným odvolaniam nevyjadril.

Podľa § 254 ods. 1 Tr. por., ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 253 Tr. por., preskúma zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie, i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, prihliadnúc pritom aj na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané.

Dôvod na postup podľa § 253 ods. 3, písm. a/ Tr. por. nebol zistený. O namietanej zaujatosti senátu bolo v predpísanom konaní už právoplatne rozhodnuté a rozhodované dokonca aj Ústavným súdom Slovenskej republiky.

Treba však uviesť, že prvostupňový súd sa v rámci postupu svojho konania neriadil celkom dôsledne ustanoveniami § 2 ods. 5, § 2 ods. 6, § 2 ods. 11 Tr. por., v dôsledku čoho predčasne vyniesol odsudzujúci rozsudok. Skutkové zistenia špeciálneho súdu sú nejasné, neúplné, vykazujú pochybnosti o správnosti skutkových zistení a niektoré úvahy súdu v dôvodoch rozsudku nemajú oporu vo vykonaných dôkazoch.

Úvodom však treba uviesť, že už v prípravnom konaní došlo k pochybeniu, keď neboli vykonané všetky potrebné dôkazy – zadokumentovanie odovzdania a prijatia úplatku, vec bola medializovaná (evidentne po úniku informácií, čo je zrejmé z vykonaných odposluchov ako aj z výpovede svedka Ing. arch. P. K.). O to dôslednejšie sa postupovať pri zabezpečení tak priamych ako aj nepriamych dôkazov, z ktorých by bolo možné urobiť záver o vine obžalovaných bez akýchkoľvek pochybností.

Prvostupňový súd upravil znenie skutkovej vety s tým, že požadovaný úplatok zo strany obžalovaných mal byť za vydanie súhlasného záväzného stanoviska k investičnej činnosti podľa § 4 ods. 3 písm. d/ zákona číslo 369/1990 Zb. o obecnom zriadení ako aj článku 6 ods. 2 písm. d/ Štatútu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy vo veci rekonštrukcie budovy V..

Aj keď podľa odvolacieho súdu je totožnosť skutku zachovaná, nakoľko súdna prax pripúšťa odchýlky od skutkového stavu uvedeného v obžalobe či už tak, že sa k nemu pripoja nové skutočnosti v obžalobe neuvedené, alebo že sa vynechajú niektoré skutočnosti v nej uvedené, ak sa ukázali nesprávnymi, alebo že sa skutočnosti určitým spôsobom len modifikujú, pokiaľ sa tým nemení podstata skutku, pretože podstatu skutku treba vidieť predovšetkým v konaní páchatel'ov a v následku, ktorý z neho vyplynul, bude totožnosť skutku zachovaná, ak sa zachová totožnosť konania alebo totožnosť následku (rozhodnutie 64/1973), špeciálny súd skutkovú vetu takýmto spôsobom upravil

až po zistení, že uvedené znenie zodpovedá zneniu stavebného zákona, zákona o obecnom zriadení ako aj Štatútom hlavného mesta Slovenskej republiky.

K týmto záverom dospel súd až po tom čo na hlavnom pojednávaní, a tu treba pripustiť čiastočnú dôvodnosť odvolateľov, s použitím niekedy až sugestívnych otázok (svedkyňa Ing. arch. I. V.) došlo k zmene dovtedy užívaných pojmov ako „stanovisko k urbanistickému riešeniu. . . , stanovisko k štúdii, urbanistická štúdia, urbanistické riešenie, alebo urbanisticko-architektonická štúdia“.

Pritom z vykonaných dôkazov najmä z dokumentácie stavebného spisu mestskej časti B. – R., týkajúceho sa spoločnosti I., ako aj z výpovedí svedkov bolo zrejmé, aké výrazy boli použité a aké žiadosti mestskej časti svedok P. S. predkladal. Skutočnosť, že tieto mali byť podľa zákona číslo 369/1990 Zb. z. inak označené, nemohli byť dôvodom na takúto úpravu skutkovej vety.

Pritom je však zrejmé, najmä z výpovede svedka Ing. arch. P. K., že požadovaný úplatok nemal byť za súhlasné alebo kladné stanovisko k urbanistickému riešeniu, k urbanistickej štúdii, urbanisticko-architektonickej štúdii. . . ., alebo ako to uzavrel špeciálny súd súhlasné záväzné stanovisko k investičnej činnosti. . . ., ale mal byť žiadaný za hladký priebeh procesu vydávania územného rozhodnutia a následne vydania stavebného povolenia až po kolaudáciu. Napokon je nelogické že by mal byť úplatok v takej čiastke žiadaný za jedno stanovisko, ktoré nemohlo v danom štádiu rozhodovania o investičnom zámere zaručiť plánovaný cieľ investora. Záväzné stanovisko k investičnej činnosti podľa zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení je nie jediným z podkladov, ktoré musí predložiť žiadateľ ako prílohu návrhu na začatie územného konania v zmysle stavebného zákona (zák. č. 50/1976 Zb.) a vykonávacieho predpisu vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 453/2000 Zb.

Aj svedkyňa Ing. arch. I. V. potvrdila, že Ing. arch. P. K. jej oznámil, že je po ňom požadovaný 5 miliónový úplatok za sprostredkovanie umožnenia **výstavby** predmetného zámeru.

Bude preto potrebné v ďalšom konaní zosúladiť skutkovú vetu s vykonanými dôkazmi a nimi preukázaným skutkovým stavom.

K pochybeniu v doterajšom konaní pred prvostupňovým súdom došlo aj tým, že čiastočne porušil zásadu ústnosti a bezprostrednosti, keď neboli riadne na hlavnom pojednávaní vypočutí a prípadne aj konfrontovaní Ing. arch. I. M. a Ing. arch. G. Č. – obaja z Magistrátu; Ing. arch. I. M. v podstate uviedol, že 22. marca 2004 bolo od nich požadované stanovisko k investičnému zámeru, pričom bolo investorovi vydané súhlasné stanovisko, pričom stanovisko mestskej časti – Rača nebolo podľa tohto svedka podmienené ich vyjadrením. Aj druhú žiadosť investora z 23. júna 2004 pri znížení počtu objektov akceptovali. Naproti tomu Ing. arch. G. Č. v prípravnom konaní (avšak až po tom, čo už boli vznesené obvinenia obžalovaným) uviedol, že čo sa týka uvedeného investičného zámeru je rozhodujúce stanovisko mesta v zmysle zákona o územnom plánovaní a stavebného poriadku. Podľa tohto svedka, stanovisko ktoré žiadal investor (svedok Ing. arch. P. K.) od mestskej časti, nemusela vydávať táto mestská časť, lebo jej to nevyplýva zo zákona, pričom mestská časť môže len interpretovať stanovisko mesta.

Z uvedených dôvodov bude potrebné oboch vyššie uvedených svedkov podrobne vypočuť na hlavnom pojednávaní, prípadne konfrontovať aj so svedkyňou Ing. arch. I. V., ktorá evidentne uvedenej problematike rozumie najlepšie a žiadosti investora v kritickej dobe spracovávala.

Pokiaľ by totiž mestská časť mala iba interpretovať stanovisko mesta - Magistrátu, mohlo by dôjsť k inému právnomu posúdeniu konania obžalovaných, pričom je však treba podotknúť, že tvrdenie svedka Ing. arch. G. Č. sa javí skôr

ako tendenčné, v rozpore s platnými právnymi predpismi, ktoré sa na danú problematiku vzťahujú. Avšak uvedený rozpor je potrebné napriek tomu odstrániť.

K ďalším odvolacím námietkam však treba uviesť, že ani Najvyšší súd Slovenskej republiky nie je toho názoru, že použitie agenta a následných odposluchov bolo nezákonné, a to ani vo vzťahu k obžalovanému J. Š., ktorý nebol v postavení verejného činiteľa. V uvedenom smere sa odvolací súd plne stotožňuje so závermi špeciálneho súdu, ktoré aj náležite odôvodnil (str. 59 a nasl. rozsudku), pričom na uvedené dôvody poukazuje aj odvolací súd. Vráťane namietanej okolnosti, že skutok mal byť spáchaný (dokonaný) v januári 2004, a teda použitie ITP po uvedenom termíne je preto nezákonné. V prípade prijatia tejto obhajobnej argumentácie, by to však znamenalo, že každé ďalšie požadovanie, urgovanie poskytnutia úplatku v tej istej veci, za ten istý úkon, ako aj samotné prijatie dohodnutej sumy bude posudzované ako ďalší trestný čin (trestné činy).

Pritom zdokumentovanie prijatia úplatku by len jednoznačne usvedčilo páchatel'ov z korupčného konania, nezakladalo by novú skutkovú podstatu nového trestného činu.

Práve vyhodnotením odposluchov týkajúcich sa telefonických hovorov medzi obžalovaným J. Š. a svedkom Ing. arch. P. K. na jednej strane, potvrdzuje výpoveď menovaného svedka vo vzťahu k obžalovanému J. Š. a tohto usvedčuje, na druhej strane však vnáša aj pochybnosti, či jeho konanie bolo v plnej miere koordinované s obžalovaným RNDr. P. B., CSc.

Z odposluchov z 16. februára a 17. februára 2004 je zrejmé ako obžalovaný uisťuje svedka, že žiadané písomnosti sú už pripravené, napísané, sú na „podpise,, a podobne aj pri ich rozhovore z 23. februára a 3. marca 2004 ho taktiež uisťuje, že „račianske súhlasko“ teraz dostane

a môže začať robiť, pričom z príslušnej dokumentácie z uvedených termínov je zrejmé, že obžalovaný RNDr. P. B., CSc. nepodpísal žiadne také stanovisko, ktoré by bolo pre svedka priaznivé.

Obžalovaný RNDr. P. B., CSc. podpísal totiž dňa 2. marca 2004 záznam z rokovania a ohliadky, ktoré sa konalo práve 17. februára 2004, ktoré však neakceptovalo svedkovu žiadosť bez potrebných úprav (stanovisko spracovala svedkyňa Ing. arch. I. V.).

Záväzné stanovisko k investičnej činnosti bolo mestskou časťou vydané až **26. októbra 2005**, aj keď súhlas s umiestnením stavby vydal Magistrát (hlavné mesto B.) **už v máji 2004**. Treba však podotknúť, že v tej dobe už bol svedok Ing. arch. P. K. ako agent odhalený (marec 2004) a obaja obžalovaní mali vznesené obvinenia od 23. apríla 2004, nie je preto vylúčené, že svedok Ing. M. H. sa nemýlil vo svojich pocitoch o zdržovaní a preťahovaní termínov zo strany úradu obžalovaného RNDr. P. B., CSc.

Podstatné však je, že svedkovi Ing. arch. P. K. bolo zo strany obžalovaného J. Š. viackrát tvrdené, že obžalovaný RNDr. P. B., CSc. vydal v jeho prospech kladné stanoviská, čo sa v skutočnosti nestalo.

K ďalším odvolacím námietkam treba uviesť, že tak z vykonaných odposluchov, výpovede svedka Ing. arch. P. K., P. S. a listinných dôkazov je nesporné, že uzavretie mandátnej zmluvy malo iba sofistikovať trestnú činnosť.

Odhládnuť od odposluchov, kde samotný obžalovaný J. Š. prezentuje skutočný význam uzavretia zmluvy, svedok Ing. arch. P. K. uvedenú okolnosť potvrdzuje, najmä svedok P. S. uvádza, že cez vydanie stavebného povolenia až po kolaudačné rozhodnutie mal so svedkom Ing. arch. P. K. dohodnutú odmenu okolo 600 000 Sk, teda zhruba 10 krát menej ako by mal svedok platiť za prvostupňovým súdom ustálené jedno súhlasné stanovisko mestskej časti.

Aj v tomto smere odvolací súd poukazuje na výstižné odôvodnenie týkajúce sa mandátnej zmluvy uvedené v napadnutom rozsudku.

Vzhľadom na to, že došlo k predčasnému a nepochopiteľnému ukončeniu dokumentácie dôkazov trestnej činnosti v prípravnom konaní, musí byť výpovedná hodnota zabezpečených dôkazov v takom rozsahu a takej sily, že vina obžalovaných bude jednoznačne preukázaná.

Špeciálny súd sa nedôsledne vyrovnal s rozpormi uvádzanými svedkom Ing. arch. P. K. v zápisnici o trestnom oznámení z 16. januára 2004 (č. I. 34) a jeho následným výsluchom z toho istého dňa (č. I. 36).

V zápisnici o trestnom oznámení svedok uvádza, že mu obžalovaný J. Š. oznámil, že vybaví súhlas starostu ak zaplatia 5% starostom stanoveného zisku. J. Š. sa prezentoval ako sprostredkovateľ medzi svedkovou spoločnosťou a starostom RNDr. P. B., CSc.

Pol hodinu po takto podanom trestnom oznámení je svedok vypočutý v postavení svedka, kde uviedol, že už v decembri 2003 mu bolo starostom naznačené, že dostanú od neho kladné stanovisko, keď budú spolupracovať s pánom J. Š. a následne pri stretnutí v starostovej kancelárii dňa 14. januára 2004 starosta potvrdil, že naozaj chce 5% zo zisku. (v trestnom oznámení uvádzal, že výšku zisku stanovil starosta, pri konfrontácii vykonanej 5. mája 2004 tvrdil, že ju stanovil obžalovaný J. Š.).

Za strojcu a zodpovedného z takéhoto korupčného správania svedok považoval práve starostu.

Obžalovaného J. Š. považoval skôr za podvodníka, ktorý len využil situáciu a znalosť miestnych pomerov, napriek tomu pri trestnom oznámení

neuviedol, že na stretnutí 14. januára 2004 mal úplatok od neho požadovať priamo obžalovaný RNDr. P. B., CSc.

Po podaní trestného oznámenia, ktoré s ním spisoval vyšetrovateľ kpt. Mgr. Š., uplynie 30 minút, ten istý vyšetrovateľ ho vypočúva ako svedka, pričom už udáva, že úplatok po ňom požadoval priamo obžalovaný RNDr. P. B., CSc. Vyšetrovateľ sa nepozastavil nad týmto rozporom, nijakým spôsobom sa ho ani nepokúsil odstrániť.

Len na hlavnom pojednávaní (č. I. 1157) svedok Ing. arch. P. K. uviedol, že si nespomína, prečo v trestnom oznámení zo 16. januára 2004 neuviedol nič o stretnutí s obžalovaným RNDr. P. B., CSc. dňa 14. januára 2004.

Ide pritom o závažný rozpor, keďže je evidentné, že obžalovaný J. Š. mal byť iba sprostredkovateľ, podstatnou osobou mal byť jednoznačne verejný činiteľ, ktorý mal priamo žiadať pre seba úplatok a svedok dva dni po takejto požiadavke túto okolnosť zamlčí a odvoláva sa na požadovanie úplatku cez tretiu osobu.

Pri odstraňovaní uvedeného rozporu by bolo vhodné vypočuť aj osoby prítomné tak pri podávaní trestného oznámenia ako aj následnom výsluchu svedka - teda vyšetrovateľa a dve zúčastnené osoby.

Na základe vyššie uvedených okolností Najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vrátil vec prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, pričom musí vykonať vo veci všetky tie úkony a dôkazy, na ktoré odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia poukazuje. Až po doplnenom dokazovaní v naznačenom smere bude možné vykonané dôkazy znovu vyhodnotiť v zmysle ustanovenia § 2 ods. 6 Tr. por. a rozhodnúť v súlade so stavom veci a zákonom.

**P o u č e n i e : proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny
opravný prostriedok.**

V Bratislave 5. júna 2008

**JUDr. Peter H a t a l a , v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: